

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 40 K, pol leta 20 K, za četrt leta 10 K. Izven Jugoslavije 50 K. Naročnina se pošlje na upravnništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru, Koroska cesta št. 5. List se dopušča do odpovedi. Naročnina se plačuje naprej. Telefon štev. 220.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZASAVO

Udaje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravičeno sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Cena inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezeptre reklamacije so pošlino prošle. Telefon št. 220.

22. štey.

Maribor, dne 2. junija 1921.

60. letnik.

Krščanskim staršem in davkoplačevalcem v preišljevanje.

Kakor bogati, radodarni stric so obnašali nasproti liberalnim ustanovam minister prosvete Svetozar Pribičević. Toda ta stric ne daje iz lastnega žepa, ne daruje iz svojega premoženja, temveč deli, trati in razmetuje denar davkoplačevalcev, na katerem so kravi žulji našega kmetijskega ljudstva, solze in kri naših revežev, vdov in sirot.

Poglejmo si malo Pribičevićovo gospodarstvo in po teh dejanjih sodimo tudi stranke, ki podpirajo takšno ministra in dopuščajo takšno delo!

Ze pred tedni smo slišali, da dobi Sokol v Osijeku za svojo prireditev 10 tisoč K (reci: šestdeset tisoč kron!). Sedaj čitamo zopet v listih, da je demokratski Pribičević nakazal posrednim sokolskim organizacijam vsaki po 2000 K. To bo skupaj znašalo z oči stotisoče in stotisoče.

Po večjih mestih, na Slovenskem n. pr. v Ljubljani in v Mariboru, dobivajo gledališča po milijonske podpore od države po Pribičevićevi zaslugi, da se hodijo lahko mestne gospe in gospodične kazati in jih hodijo gospodje gledati in da si vsi skupaj često pa-sejo oči od razgaljenih prsih in bedrih igralcev in igralk v neumnih operetih in enakih „vzgojnih“ in „prosvetnih“ igrah. Po Srbiji, Hrvatski in drugih krajih je takšnih gledališč še več in požrejo še več milijonov ljudskih žuljev.

In sedaj si oglejmo, ali je Sokol, in gledališče v sedanjih obliki vredno teh državnih izdatkov! Ni nam treba naglašati, da so davčna bremena dovolj huda, saj plačamo pri vsakem kilogramu soli najmanj 4 K davka in bomo ga sedaj baje še več po zaslugi demokratov in samostojnežev. Ali se ne bi dali ti stotisoči in milijoni priljaniti ali pa obrniti za pametnejše, koristnejše in poštenejše svrhe?!

Sokol je bil prej naroden in Krščanski. Sedaj pa ni krščanski in tudi njegova narodnost je čisto manj vredna in manj pristna, kakor tisto perje, ki ga nosi za čepico. Prej so Sokoli povsod dali blagoslovljati svoje zastave in niso žalili verskih čuvstev. Sedaj pa često nalašč napravijo prireditve tako, da ovirajo naraščaj in klane pri izpolnjevanju verskih dolžnosti, če se kateri hoče slušati glas svoje matere in svoje vesti. Prej je bil Sokol skupen, sedaj služi samo in e-

dinole strogo liberalni in protiverski misli in laždemokratski stranki ter jim je krščanstvo „strup iz Judeje.“

Kako služi Sokol vzgoji? Glavne sokolske prireditve so pustne maškade. Prav nalašč si je Sokol izbral zadnja leta, odkar ga na Slovenskem vodi dr. Pestotnik s svojimi tovariši, ravno večer od pustnega torka na pepelnico sredo za svojo proslavo. Nima prav nič proti temu, da si izberejo demokratski Sokoli dan vsi norcev za svoj posebni patronski dan, ali glavno je to, da se ples, divjanje in popivanje razvije pri Sokolu še le po polnoči v svetlem postnem času. Tako se vedoma in namenoma norčujejo iz cerkvenega pepelnicega posta in dneva pokore. Ali nismo zadnja leta pri vseh glavnih sokolskih društvih opazovali, kako so se v ranih urah na pepelnico sredo vlačili posamezni pari in cele gručice pijane okrog! To je vzgledno in krščansko praktično sokolsko delo in takšne ljudi podpira g. minister z denarjem ubogih davkoplačevalcev!

Nobena druga sokolska prireditev se tudi ne izvrši ob belem dnevu. Vse trajajo v pozno noč in redno utonev v alkoholu. Te so vam prave nočne ptice, pravi skovirji in čuki in naravnost morali bi jih imenovati čuke.

Naš prerano umrli dr. Krek je v marsičem našemu ljudstvu pokazal — boljša pota v bodočnost. Tako tudi tu. Morali smo ustanoviti našega „Orla“, da navajamo mladino k treznosti in poštenosti, da jo učimo lepega obnašanja in ljubezni do Boga, do domovine in do bližnjega. Ali naši plemeniti organizaciji Pribičević ne da podpore. Pa nič ne de, vi davkoplačevalci vsaj veste, da Orel ponosno hodi sam brez državnih podpor, Sokol pa mora imeti drž. berglje, ker je postal „šmarčar“ in pohabljenec. Ali kateremu tiče v resnici državna podpora, ako se že sploh daje? Opazujte društva in sodite sami!

Se nekaj so si izmislili mestni sokolski škriči! Zahtevali so od vojaške uprave državne konje, da se z njimi kažejo ob nedeljah in praznikih. Pozebo je prišlo to v navado že v Mariboru. Vsak kmetijski človek ve, koliko stane dančanes konj in njegovo vzdrževanje. Sedaj pa naj ti ljudje za svojo zabavo kvarijo konje, ki jih davkoplačevalci krvavo plačujejo in vzdržujejo, da bi služili samo vojaštvu za javno varnost proti zunanjim in znotrajnjim sovražnikom države in družabnega reda!

Vedite torej, vi davkoplačevalci in Krščanski ljudje: ako Sokol pride k

vam, dela veselice na vaš račun, njegove hlače, srajca in čepica je često kupljena iz davčnega denarja. Vas guli, da se demokratski sokolski škriči lahko zabavajo in da tudi mladino vzgajajo v protiverskem in liberalnem duhu!

Kakor je s Sokolom in njegovimi podporami, tako je z gledališči. Malo pametnega, malo dobrega in res za vzgojo in izobrazbo potrebnega ni, jo, požrejo pa naravnost strašne svoje davčnega državnega denarja. Tudi tukaj že iz stališča štedljivosti ne moremo in ne smemo odobravati Pribičevićevega početja. Dokler bodo po do-želi otroci naših delavcev in siromakov, pa tudi malih posestnikov, hoili ali na pol nagi in po zimi bosi, toliko časa nimamo pravice dajati za gledališča milijonov! Nima posebej minister prosvete pravice trati ti milijonov v strankarske svrhe, temveč jih morajo imeti za odpravo bede in za poyzdigo ljudske prosvete, da bode siromakna mladina dobivala pomoč, da lahko pride v šolo in dobi učne pripomočke v svojo izobrazbo.

V ministrstvu prosvete je še cela vrsta takšnih nespametnih in nepri-mernih reči, kjer se trati denar, ki ga gofovo nima naša država preveč, saj imamo kljub visokim davkom stalno manj dohodkov, kakor izdatkov. Sve mora biti tako, ker nam tako lepo gospodarstvo laždemokratski ministri in jih v njihovem početju zvesto podpira jo samostojni poslanci. Ljudstvo, kdaj boš popolnoma pomeđlo s Jarizeji?!

Kmetijska družba.

Zadnjo soboto se je vršila prva seja novo izvoljenega odbora Kmetijske družbe. Predsednik samostojnež Pire je odlagal in odlagal s prvo sejo; mislili smo, da bo predložil velikanske načrte, ker potrebuje toliko časa za predpriprave. Toda motili smo se; vse je bilo površno izdelano, tako, da nismo prišli do pravih sklepov; stari mož je čenčal in čenčal sem ter tja, mešal vse križem, govoril nekaj nejasnega o pokojninskem zakladu in kar vmes začel o svinje-reji, nato je pripovedoval razne anekdote o Sukletovih sinovih, stvari, ki odbornike niso prav nič zanimale. Zastopniki Slov. kmetijske zveze iz Stajerske so ga spravili iz zadrega v zadrego in vse je moral ysemogočni Pire preložiti zopet na prihodnjo sejo.

Takoj v začetku so zastopniki iz Stajerske vložili protest proti nasilju od strani vlade, ki je kršila avtono-

mijo družbe. Protest se vzame na zapisnik brez ugovora samostojnežev. Videlo se je, da samostojni odborniki sami ne odobravajo nasilja vladnih koritarjev.

Pri razpravi o bilanci in proračunu so bili zelo mučni prizori. Poročilo je podal g. Pire sam, ki je bilo pa tako zmedeno, da se je zavrnilo v cellem obsegu. Predsednik, ki je odgovoren za to, kar pisarna predloži odbornikom v razpravo, je namreč sam pobijal od strokovnjakov postavljeno bilanco in trdil, da je napačna. Nato so zahtevali takoj naši zastopniki, da se mora naznaniti te strokovnjake državnemu pravništvu, če so res, kakor trdi predsednik, potvrdili bilanco. Veliki samostojnež Skalitzky, ki je podpisan na bilanci, je izjavil, da je on ni podpisal. To je vzbudilo še večje ogorčenje. Pire je začel jec-ljati, ker je se le sedaj uvidel, kam je zabredel; začel je nankrat braniti bilanco kot pravilno. Odložile so se vse tri točke dnevnega reda, o katerih se je debatiralo skoro 4 ure, do prihodnje seje in sprejel predlog dr. Verstovskega, da se po strokovnjakih dožene, kdo ima prav, knjigovodstvo ali predsednik Pire.

Pire je žalil člane Kmetijske družbe.

V svoji zmedenosti je trdil pred-sednik, da kmetje „Kmetovalca“ nič ne berejo, da se ne zanimajo za nje-ga. Od vseh strani so odborniki protestirali proti taki žalitvi po samostoj-nežu Pireu kot predsedniku. Kmetje daleč smo prišli, da predsednik Kme-tijske družbe zasramuje kmata!

Novi predsednik se lepo zavzema za našo konje-rejo.

Konjerejski odsek se je srečno o-tresel zastarelega strokovnjaka Pirea, ker ni prodl s svojimi nazori v od-seku; je odšel in zapustil odsek. Sedaj se je hotel maščevati. Predlagal je, da se črtajo podpore za premova-nje lep h konj. Te znašajo samo okrog 10.000 kron, kar je pri toliki upravi, ko plačujejo člani družbe za uprav-ne stroške, uradnike in veliko pred-sednikovo penzijo, skoro do tričetrt milijona kron, malenkostna svota. Sa-mostojneži in prijateljevi so bili za to črtanje, zastopniki Slov. kmetijske zve-ze proti. bilo je 8 proti 8 glasov. Predsednik, ki je predlagal črtanje te svote, je nato potegnil z nami in pu-stil samostojneže na cedilu. Najbrže je pozabil, da je sam stavil predlog za črtanje. Torej blamaža za blama-žo in lahkomišljino obravnavanje s

Zaklad na otoku.

iz angleškega prevedel Paulus.

(Dalej.)

Njegove obrvi so bile črne in mo-čno začrtane, ob vsaki priliki so se zgenile ter so dajale njegovemu po-gledu značilno, pa ne neprijetno ži-vahnost in presunljivost.

„Le stopite bliže, gospod stražni poveljnik!“ je rekel zelo dostojanstve-no in prijazno.

„Dober sečer, poveljnik!“ ga je pozdravil zdravnik in mu pokimal. — „In dober večer tudi vam, prijatelj Jim! Kak dober veter vas prinaša?“

Raven kakor sveča je obstal stražni poveljnik in povedal svojo zgodbo gospodoma.

Videti bi morali, s kakim zanima-njem sta ga poslušala, kako sta se sklanjala naprej na svojih sedežih, ka-ko sta se spogledovala in v svojem iz-nenadenju čisto pozabila na pipe. Ko sta čula, kako se je moja mati pogu-mno vrnila v gostilno, se je dr. Live-sey udaril po koljenih, graščak pa je navdušeno vzkliknil: „Prav dobro!“, in v svoji navdušenosti zdrobil dolgo pipo ob peči.

Royest še danes ni bila pri kon-

cu, ko je graščak vstal ter živahno slo-pil po sobi, zdravnik pa si je snel la-suljo, kakor da bi brez nje bolje sli-šal, in zelo smešno in čudno je izgle-dal s svojo gladko ostrizeno in golo glavo.

Stražni poveljnik je bil pri kraju s svojim pripovedovanjem.

„Junak ste!“ mu je rekel graščak. „Zavoljo tistega zlobnega, hudobnega slepca, ki ste ga prevrgli in poštali, pa bodite čisto mirni! Storili ste do-bro delo! — Tale Jim je pa fant“, mi je prijazno pokimal, „fant, da ga je treba iskati! Jim, ali bi hoteli pozvo-niti? Gospod poveljnik mora dobiti po-žirek piva!“

„Torej, Jim“, mi je rekel zdravnik „pravite, da imate shranjeno listo reč, ki so jo iskali?“

„Tule je!“

Dal sem mu zavitek iz voščenega platna.

Zdravnik si ga je ogledoval kakol od vseh strani. Videti je bilo, da ga je mikalo, da bi ga bil odprl. Pa pre-magal se je in ga je — na videz — hladnokrvno vtaknil v žep.

„Gospod graščak“, je rekel, „Kaj ne, poveljnika seve ne smemo zadrževati. Ključ ga služba. Jim pa, mislim, lahko ostane. Spal bo pri meni in če

dovolite, predlagam, da dobi mrzlo pe-čenko in še kaj zraven. Lačen bo!“

„Seveda, gospod doktor!“ mu je odgovoril gospod graščak. „Jim je za-sluzil še vse kaj boljšega kot mrzlo pečenko!“

Prinesli so mi velik kos pečenke, in mi postregli na stranski mizici. La-čen sem bil kot volk in krepko sem povečerjal. Stražni poveljnik pa je do-bil svoje pivo in mnogo pohvale ter bil nazađnje milostno odpuščen.

„Torej —!“ se je oglasil zdravnik, komaj da so se zaprla vrata.

„Torej —!“ je rekel graščak v isti sapi.

„Le počasi in eno za drugim!“ se je smejal dr. Livesey. „Culi ste že o Flintu?“

(Dalej prih.)

U VII 728/20

17

V imenu Njegovega Velikanstva Kralja!

Kr. okrajno sodišče v Mariboru kot rakleno sodišče je valed naredba z dne 17. I. 1921 Bl. 454/30/1, s katero je bila določena razprava, ras-pravljalo dne 17. februarja 1920 pod predsedstvom viš. dr. sod. svetnika Ravnikarja v navzočnosti viš. dr. sod. svetnika Moravčičja in dr. sodnega svetnika dr. Piehlerja in dr. Vidoviča kot sodnikov in kasek. Karba kot zapisnikarja, v prisotnosti dr. Cigoja in dr. Kodermana kot namestnika dr. Za-bukoviča za zaveznega obtožitelja Ivana Habjan

in obtoženečnega zagovornika dr. Lukovarja o vzhlen, katerega je dolžil is ničnostnih razlogov in zaradi izreka o krivič in kazni obtoženeč Fr. Zebot zoper zasodbo kr. okrajnega sodišča v Ma-riboru z dne 18. novembra 1920 opz. številka 73/20/14, s katero je bil obtoženeč Franjo Zebot suadi prestopa po točki 1. član III. zakona z dne 13. oktobra 1898 d. z. št. 142 storjenega stema, da je kot odgovorni urednik v Mariboru tiska-nega porjedičnega lista „Slovenki Gospodar“ za-nevarjal dolžno pashivost, pri kateri bi, ko bi jo imel, izstopila sprjetelj kasnjile vsrbinne v št. 18 s dne 1. aprila 1920 nastojenega članka s nam-slovom „Šmarje pri Jalab“, v kolikor se v tem članku poestalka Ivana Habjan v Šmarju pri Jalab brez navedbe določenih dejstev dolži za-nidljivih lastnosti, in po drugem kasnem stisku točke 5 gori navedenega članka obsojen v denarno kazen v znesku 400 K. v slučaju neistrljivosti na 40 dal zapora, po §. 388 kpr. v poročilo strah-kov kasenskoga postopanja in po §. 89 tisk. zak. v objavo sedve tekom 14 dal po pravomočnosti talata na prvi strani „Slovenskega Gospodarja“ in po predlogu obtoženca, naj se vsilica ugodi, in-p-ditjasa vojba razveljav. je obtoženeč oprosti, ter predloga kasennih obtožiteljev, naj se vakuše kot neutemeljen zavrne, dne 17. febr. 1921 rasso-dilo tako:

Is ničnostnih razlogov in glede izreka o krivič zoper gori navedeno sedbo okrajnega so-dišča v Mariboru oglasen vakuše obtoženeč se kot neutemeljen zavrne in se vakušečelj po §. 890 k. p. z. o. objava v poročilo strokov vakušnega postop-pana. Ugodi se pa vakuše izrek o kazni ter se po p. vem solikem založena kasen suika za denarno kazen v znesku 100 (eno sto) kron, v slučaju ne aterljivosti pa na 10 dal zapora.

Maribor, dne 17. februarja 1921.

Ravnika, I. z.